

CHARAKTERYSTYKA ODPOWIEDZIALNOŚCI DYSCYPLINARNEJ NOTARIUSZY – WYBRANE ZAGADNIENIA

1. Wstęp

Na przestrzeni czasu wiele zawodów oraz zrzeszeń wymagało od wykonujących je lub znajdujących się w nich osób, dotrzymywania pewnego rodzaju reguł i zasad, których naruszenie nie wymagałoby stosowania odpowiedzialności karnej stosowanej wobec obywateli przez państwo, jednak ich naruszenie nie mogło pozostawać bezkarne. Takie przewinienia powinny podlegać sankcji wymierzanej przez inne organy. Podobny stan rzeczy można zaobserwować aktualnie. Wspomniane wcześniej państwo nadaje niektórym osobom fizycznym (np. nauczycielom) oraz korporacjom (np. uniwersytetom) władzę dyscyplinarną¹.

Celem niniejszego opracowania jest przybliżenie odpowiedzialności dyscyplinarnej notariuszy. Autorzy pragną wskazać, czym jest odpowiedzialność dyscyplinarna, jakie przesłanki muszą wystąpić aby notariusz poniósł taką odpowiedzialność. Przybliżony zostanie także katalog kar, jakie można wymierzyć za przewinienia dyscyplinarne.

Zacznijmy jednak od tego, czym jest dyscyplina. Według słownika języka polskiego PWN, „dyscyplina” to „rygorystyczne reguły postępowania, wprowadzane w grupie albo narzucane sobie samemu; też: podporządkowanie się tym regułom”². Władza dyscyplinarna jest więc analogicznie swoistą zdolnością do egzekwowania odpowiedzialności za naruszenie wspomnianych reguł. Trzeba pamiętać, że pociągnięcie konkretnej osoby fizycznej do odpowiedzialności dyscyplinarnej, nie wyłącza możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności np. cywilnej, karnej lub administracyjnej. W. Kozielowicz w swojej książce nakreślił pewne zasady odpowiedzialności na gruncie dyscyplinarnym³:

- a) W kontrze do odpowiedzialności karnej w przypadku ponoszenia konsekwencji dyscyplinarnych podlega im tylko określona liczba obywateli, która pełni określone role w konkretnych organizacjach.
- b) Odpowiedzialność dyscyplinarną ponosi się też tam, gdzie powszechne prawo nie przewiduje sankcji.
- c) Sankcje dyscyplinarne pociągają za sobą praktycznie tylko skutki w stosunku członek-organizacja, czego nie można powiedzieć o karach wynikających z prawa powszechnego.
- d) Organy, do których kompetencji należy egzekwowanie odpowiedzialności dyscyplinarnej są bardzo ściśle związane z tą organizacją. Mianowicie są jej częścią, ponieważ dzięki temu bardzo dobrze znają specyfikę funkcjonowania danego środowiska.

Próbie zdefiniowania odpowiedzialności dyscyplinarnej podjął R. Giętkowski, który określił, że: „odpowiedzialność dyscyplinarna jest odpowiedzialnością prawną, regulowaną normami publicznego prawa ustrojowego rangi ustawowej i określaną przez nie tą nazwą, ponoszona przez wskazane w tych normach osoby fizyczne za naruszenie obowiązków prawnych wynikających z przynależności do właściwych podmiotów publicznych, mającą na celu zapewnienie prawidłowej realizacji przez te podmioty przypisanych im zadań publicznych i realizowaną przez orzekanie sankcji wywołujących bezpośredni skutek wyłącznie w sferze stosunku między takim podmiotem a ukaranym”⁴. Prawo dyscyplinarne jest zindywidualizowane z powodu celów kar. Jego głównym zadaniem jest przede wszystkim spowodowanie poprawy obwinionego, ale pełni ono też funkcję przestrogi dla pozostałych członków grupy zawodowej. W przeciwieństwie jednak do prawa karnego, jego najbardziej dolegliwą sankcją jest usunięcie z zawodu lub grupy. Ukaranie ma również na celu ochronę porządku panującego w określonej organizacji, jak i egzekucję danych obowiązków⁵. Zdaniem M. Zubika i M. Więcka odpowiedzialność dyscyplinarna skierowana jest na zrealizowanie czterech celów:

1. przestrzegania szczególnych reguł zachowania (w określonej grupie społecznej);
2. eliminacji członków, którzy nie spełniają/przestały spełniać cechy osobowościowe wymagane u członków danej grupy;
3. ochrona prestiżu, jakości pracy danej grupy;
4. zapewnienie niezależności jurysdykcyjnej instytucji lub korporacji zawodowej⁶.

¹ E. Krzymuski, Wykład prawa karnego ze stanowiska nauki i prawa austriackiego, Kraków 1901, s. 5.

² Słownik języka polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/sjp/dyscyplina;2555714.html>, (dostęp: 16.12.2017).

³ W. Kozielowicz, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych i notariuszy, <https://sip-1lex-1pl-10000f4do9428.han.uwm.edu.pl/#/monograph/369376754/4?keyword=kozielowicz&tochit=1&cm=SFIRST>, (dostęp: 16.12.2017).

⁴ R. Giętkowski, Odpowiedzialność dyscyplinarna w prawie polskim, <https://sip-1lex-1pl-10000f41r3dcd.han.uwm.edu.pl/#/monograph/369289634/11?keyword=dyscyplinarne&tochit=1&cm=SREST> (dostęp: 16.12.2017).

⁵ Z. Leoński, Odpowiedzialność dyscyplinarna w Prawie Polski Ludowej, Poznań 1959, s. 46-50 [cyt. za:] P. Czarnecki, Postępowanie dyscyplinarne wobec osób wykonujących prawnicze zawody zaufania publicznego, <https://sip-1legalis-1pl-100008ddo945f.han.uwm.edu.pl/documentview.seam?documentId=mjxw62zoge4tkmbwgezdiao&tochit=mjxw62zoge4tkmbwgezdiao&rowIndex=-1>, (dostęp: 16.12.2017).

⁶ M. Zubik, M. Wiącek, Ospornych zagadnieniach z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów Trybunału Konstytucyjnego – polemika, PS 2007, nr 3, s. 70, [cyt. za:] W. Kozielowicz, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, prokuratorów..., op. cit., (dostęp: 16.12.2017).

Czy prawo dyscyplinarne można określić mianem rodzaju prawa karnego? Najczęściej wymienianym podobieństwem prawa dyscyplinarnego do prawa karnego – jest jego represyjny charakter. W odróżnieniu do prawa karnego nie istnieje jednak w przypadku ogólnej odpowiedzialności dyscyplinarnej, jakiś szczególny i jednolity katalog przewinień. J. Bojarski uważa jednak, że prawo dyscyplinarne, bardziej podobne jest do prawa administracyjnego, niż prawa karnego⁷. Z racji sporej różnorodności zawodów lub grup, w których występuje dyscyplina, byłoby to bardzo trudne do skodyfikowania, a wręcz niemal niemożliwe.

2. Odpowiedzialność dyscyplinarna notariusza

Rozdział VI ustawy Prawo o notariacie⁸ (dalej: p.n.), poświęcony został odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 50 p.n. stanowi materialnoprawną podstawę odpowiedzialności i stanowi, że notariusz odpowiada dyscyplinarnie za⁹:

- 1) Przewinienia zawodowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawnych;
- 2) Uchybienia powadze i godności zawodu;
- 3) Niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej;
- 4) Niewykonanie obowiązku objęcia patronatem co najmniej jednego aplikanta notarialnego w okresie kolejnych 3 lat i 6 miesięcy;
- 5) Niewykonanie zobowiązania nałożonego przez prezesa sądu apelacyjnego do objęcia patronatem wnioskującego aplikanta notarialnego;
- 6) Niespełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców.

Jak wskazano powyżej, notariusz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za przewinienia zawodowe oraz uchybienia powadze lub godności notariusza. Przewinienia zawodowe można podzielić na:

- przewinienia ciężkie – wyczerpujące jednocześnie znamiona przestępstwa, np. poświadczenie nieprawdy, przyjęcie korzyści majątkowej;
- przewinienia lżejsze – które można wynieść z art. 17-20 p.n., np. podjęcie dodatkowego zatrudnienia bez zgody właściwej izby notarialnej, naruszenie tajemnicy okoliczności sprawy, o których powziął wiadomość ze względu na wykonywane czynności notarialne oraz nieopłacenie w wyznaczonym terminie i w pełnej wysokości składek na potrzeby samorządu notarialnego¹⁰.

Pojęcie oczywistej obrazy przepisów prawa należy rozumieć jako obrazę, która jest oczywista i rażąca. Obie te cechy muszą wystąpić łącznie. Oczywistą obrazą prawa, jest błąd, który popełnił notariusz i błąd ten łatwo stwierdzić, naruszony przepis nie powinien nasuwać wątpliwości osobie o przeciętnych kwalifikacjach prawniczych. Rażąca obrazą prawa można nazwać błąd, który narusza istotne interesy stron lub innych podmiotów i może wywoływać zagrożenie dla dobra wymiaru sprawiedliwości¹¹.

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 grudnia 2015 r. do przypisania notariuszowi odpowiedzialności dyscyplinarnej nie wystarczy „ogólne obwinienie o zachowanie sprzeczne z prawem, powagą lub godnością zawodu, bez skonkretyzowania sprzeczności czynu z wyraźnie wskazanym przepisem prawa bądź zachowaniem określonym w przepisach regulujących wykonywanie zawodu notariusza albo powszechnie przyjmowanym standardom w sferze ogólnych zasad etycznych i moralnych związanych z zawodem notariusza”. Konieczne jest skonkretyzowanie jaki przepis został przez notariusza naruszony¹².

Art. 50 p.n. nie wyłącza odpowiedzialności notariusza za przewinienia zawodowe nie wyłącza odpowiedzialności innego rodzaju, np. karnoskarbowej czy administracyjnej¹³.

3. Kodeks etyki zawodowej a odpowiedzialność dyscyplinarna

Etyka zawodowa w przypadku zawodów zaufania publicznego, to coś więcej niż tylko zbiór luźno zebranych postulatów, które dobrze by było, gdyby wykonujący dany zawód wypełniali. Głównym źródłem zasad etyki notariuszy w polskim porządku prawnym jest Kodeks etyki zawodowej notariusza¹⁴ (dalej: k.e.z.n.). Notariusze odpowiadają dyscyplinarnie również przez złamanie zasad zawartych w wyżej wymienionym kodeksie (§4 k.e.z.n.) Odwołując nas w bezpośredni sposób do przesłanek odpowiedzialności dyscyplinarnej zawartych w art. 50 p.n.

Od notariuszy w szczególności oczekuje się, że w wykonywaniu swoich obowiązków zawodowych będą uczciwi, rzetelni oraz niezależni, wskazuje na to wprost § 6. Są to podstawowe reguły, do których przestrzegania są zobowiązani.

⁷ T. Bojarski, Polskie prawo karne. Zarys części ogólnej, Warszawa 2002, s. 27–28 [cyt. za:] W. Koziół, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, prokuratorów..., op. cit., (dostęp: 16.12.2017).

⁸ Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2291).

⁹ M. Raba, Materialnoprawne podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej notariusza, „Nowy Przegląd Notarialny”, nr 2 (68) 2016, s.58.

¹⁰ A. Oleszko, Ustrój polskiego notariatu, Kraków 1999, <https://sip-1lex-1pl10000f4do8b31.han.uwm.edu.pl/#/monograph/369124023/126>, (dostęp:14.12.2017).

¹¹ M. Raba, Materialnoprawne podstawy ...,op. cit., s.59.

¹² Wyrok SN z dnia 18 grudnia 2015 r., LEX nr 1941902.

¹³ A. Szwed, M. Szwed, Notariusz jako funkcjonariusz publiczny i jego odpowiedzialność w świetle ustawy o notariacie [w:] Odpowiedzialność prawna funkcjonariuszy publicznych. Wybrane zagadnienia (red.) M. Giżyńska, D. Ossowska-Salamonowicz i inni, Olsztyn 2017, s. 225.

¹⁴ Uchwała Nr 19 Krajowej Rady Notarialnej z dnia 12 grudnia 1997 r. - Kodeks Etyki Zawodowej Notariusza (Dz.U.1997.12.12).

Oprócz tego, notariusze są zobligowani do sumiennego wykonywania obowiązków, co winno wyrażać się starannością przy czynnościach notarialnych (powinno się to odbywać bez rozdziału na kategorię czynności oraz wysokość taksy notarialnej). Ważnym elementem jest również przestrzeganie przez nich zachowania tajemnicy zawodowej¹⁵. W przypadku złamania tajemnicy zawodowej, poza odpowiedzialnością dyscyplinarną może wystąpić także odpowiedzialność karna. Notariuszowi nie wolno uzyskiwać innych korzyści ze spraw będących przedmiotem czynności notarialnych poza wynagrodzeniem. Nie wolno mu też wynagradzać osób niezatrudnianych przez niego w kancelarii, ani uzyskiwać od nich żadnych dodatkowych korzyści (§13 k. e. z. n.). Musi również pamiętać o tym, że może prowadzić kancelarię tylko w jednym lokalu znajdującym się w jednej miejscowości, w której Minister Sprawiedliwości wyznaczył mu siedzibę kancelarii. Stosuje się to odpowiednio do kancelarii prowadzonej w formie spółki cywilnej lub partnerskiej (§14 k. e. z. n.). Również ważnym elementem etyki pracy notariusza jest zakaz krytykowania przez niego, czynności podejmowanych przez innego notariusza (§31 k. e. z. n.). Trzeba pamiętać, że takie „typowo ludzkie” zachowanie podważa autorytet innych osób wykonujących ten zawód, co przekłada się w dalszej kolejności na zmniejszenie zaufania społecznego do tej profesji.

4. Kary dyscyplinarne oraz przedawnienie karalności

Zgodnie z art. 51 § 1 p.n. Karami dyscyplinarnymi są:
upomnienie;

1. nagana;
2. kara pieniężna do wysokości pięciokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, nie niższa od połowy tego wynagrodzenia;
3. pozbawienie prawa prowadzenia kancelarii.
4. kara nagany lub kara pieniężna pociąga za sobą dodatkową dolegliwość, tj. niemożność udziału ukaranego notariusza w organach samorządu notarialnego i w sądzie dyscyplinarnym przez okres 3 lat. Kary pieniężne wpływają na rzecz Skarbu Państwa. Po upływie 10 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary pozbawienia prawa prowadzenia kancelarii notarialnej – osoba ta, może ubiegać się o powołanie na notariusza.

Według W. Kozielowicza sąd dyscyplinarny, który wymierza karę dyscyplinarną pozbawienia prawa prowadzenia kancelarii, powinien jednocześnie wskazać okres na jaki kara ta zostaje orzeczona. Autor dodaje również, że można przy ustalaniu tego okresu odwołać się w drodze analogii do art. 43 § 1 Kodeksu karnego, gdzie wskazany jest okres, na jaki może zostać orzeczony środek w postaci zakazu zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu, czy prowadzenia określonej działalności¹⁶.

Zgodnie z art. 16 p.n. Minister sprawiedliwości odwołuje notariusza, jeśli został pozbawiony prawa prowadzenia kancelarii orzeczeniem sądu dyscyplinarnego a także w przypadku orzeczonego zakazu wykonywania zawodu na mocy prawomocnego orzeczenia sądu. Odwołanie następuje również w przypadku, gdy notariusz utracił prawa publiczne lub pełną zdolność do czynności prawnych. Minister Sprawiedliwości może odwołać notariusza w wypadku, gdy charakter stwierdzonych (w wyniku wizytacji) nieprawidłowości, stanowi rażącą i oczywistą obrazę przepisów prawa oraz w wypadku uzyskania przez notariusza dwóch ujemnych ocen w wyniku kolejnych wizytacji.

Przy wymiarze kary dyscyplinarnej podstawowe znaczenie powinna odgrywać zasada prawidłowego wymiaru kary. Orzeczona kara nie powinna przekraczać stopnia zawinienia¹⁷. Szczególną uwagę należy zwrócić na wymierzania najsurowszej z kar – pozbawienia prawa prowadzenia kancelarii, powinna ona być wymierzana za najcięższe przewinienia. Szczególnie, gdy przewinienie wyczerpuje jednocześnie znamiona przestępstwa¹⁸.

Zgodnie z Art. 52 p.n. przedawnienie następuje po upływie 5 lat od chwili czynu. Po upływie tego okresu, nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego. Jeśli postępowanie takie zostało wszczęte – zostaje umorzone. Zaznaczyć należy, że gdy czyn zawiera jednocześnie znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie określone w przepisach k.k. Zastosowanie będzie miał w takim przypadku art. 101 k.k. stanowiący, że karalność przestępstwa ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat:

- 30 - gdy czyn stanowi zbrodnię zabójstwa;
- 20 - gdy czyn stanowi inną zbrodnię;
- 15 - gdy czyn stanowi występki zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą 5 lat;
- 10 - gdy czyn stanowi występki zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata;
- 5 - gdy chodzi o pozostałe występki.

Dodać można, że na podstawie art. 22 § 1 Kodeksu postępowania karnego (dalej: k.p.k.), w przypadku, gdy postępowanie dyscyplinarne i postępowanie karne prowadzone są równolegle – postępowanie dyscyplinarne ulega zawieszeniu¹⁹.

¹⁵ <http://www.infor.pl/prawo/notariusz/krn/686893,Notariusz-musi-przestrzegac-kodeksu-etyki.html>, (dostęp: 17.12.2017).

¹⁶ W. Kozielowicz, Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna notariusza – wzajemne relacje, „Rejent” 2011, <https://sip-1lex-1pl-10000f4do9428.han.uwm.edu.pl/#/publication/151134047>, (dostęp: 16.12.2017).

¹⁷ C. Klak, Kary dyscyplinarne w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie, „Nowy Przegląd Notarialny” 2012, nr 2 (52) [cyt. za:] M. Raba, Materialnoprawne podstawy ..., op. cit., s. 64.

¹⁸ C. Klak, Kary dyscyplinarne..., op.cit. s. 70. [cyt. za:] Ibidem.

¹⁹ M. Raba, Materialnoprawne podstawy ..., op. cit., s. 67.

5. Postępowanie dyscyplinarne

W sprawach dyscyplinarnych notariuszy powołane są sądy dyscyplinarne:

- W I instancji – są to sądy dyscyplinarne izb notarialnych
- W II instancji – Wyższy Sąd Dyscyplinarny.

Członków sądów dyscyplinarnych wybiera walne zgromadzenie notariuszy izb notarialnych. Kadencja członków sądu dyscyplinarnego trwa 3 lata. Liczba członków sądów dyscyplinarnych a także liczba ich zastępców, określona zostaje przez Krajową Radę Notarialną. Przewodniczących sądów dyscyplinarnych i ich zastępców, wybierają spośród siebie członkowie tych sądów (Art. 53 p.n.). Sąd dyscyplinarny orzeka w składzie 3 członków, zaś Wyższy Sąd Dyscyplinarny w składzie 5 członków. Zaznaczyć należy, że w II instancji ze składu musi wykluczony być członek sądu, który brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia (Art. 54 p.n.).

Rzecznikiem sądów dyscyplinarnych izb oraz Wyższego Sądu Dyscyplinarnego są notariusze wybrani przez walne zgromadzenia notariuszy i odpowiednio Krajową Radę Notarialną (Art. 55 p.n.). Na podstawie art. 56 p.n. obwiniony może powołać swego obrońcę (spośród notariuszy, adwokatów lub radców prawnych).

Zgodnie z art. 58 p.n. wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego mogą zgłosić:

1. Minister Sprawiedliwości lub
2. Rada właściwej izby notarialnej (po wstępnym wyjaśnieniu okoliczności koniecznych do ustalenia znamion zarzucanego czynu, chyba że złożenie wyjaśnień jest niemożliwe).

Po otrzymaniu wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego zostaje wyznaczony przez przewodniczącego termin rozprawy. Zostaje o tym zawiadomiony rzecznik dyscyplinarny, obwiniony oraz obrońca. W razie potrzeby wzywa się także świadków i biegłych (Art. 59 p.n.). Minister Sprawiedliwości oraz osoby przez niego upoważnione mają prawo wglądu do akt i żądania informacji o wynikach postępowania oraz prawo żądania akt sprawy. Uprawnienie to przysługuje w każdym stadium postępowania (Art. 57a p.n.).

Sąd Dyscyplinarny izby notarialnej jest także właściwy do zawieszenia notariusza w czynnościach zawodowych. Gdy przeciwko notariuszowi wszczęto postępowanie dyscyplinarne (o ubezwłasnowolnienie lub karne), może zostać podjęta uchwała zawieszająca notariusza w czynnościach zawodowych na czas trwania postępowania. Decyzja zapada na posiedzeniu sądu dyscyplinarnego, o którego terminie jest zawiadamiany również obwiniony notariusz. W posiedzeniu uczestniczy także rzecznik dyscyplinarny. Sąd dyscyplinarny powinien przy tym wziąć pod uwagę m.in. takie okoliczności jak: dotychczasowy przebieg działalności zawodowej, jak i też konsekwencje zarzucanego przewinienia czy zarzutu popełnienia przestępstwa, jakie wpłyną na zachowanie godności wykonywania zawodu. Ważną kwestią jest także dalsze bezpieczeństwo wykonywania czynności notarialnych. Na uchwałę w przedmiocie zawieszenia w czynnościach zawodowych przysługuje zażalenie, które rozpoznaje Wyższy Sąd Dyscyplinarny. Z kolei od prawomocnej uchwały o zawieszeniu notariusza w czynnościach zawodowych podjętej przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny – nie przysługuje kasacja²⁰.

Od orzeczenia sądu dyscyplinarnego I instancji przysługuje obwinionemu, rzecznikowi dyscyplinarnemu oraz Ministrowi Sprawiedliwości odwołanie do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego – w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Odwołanie wnosi się do sądu dyscyplinarnego I instancji. Odwołanie to, powinno być przesłane (wraz z aktami) do sądu II instancji w terminie 7 dni od dnia jego wpływu (Art. 63 p.n.).

Od orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny przysługuje kasacja do Sądu Najwyższego. Kasacja może zostać wniesiona z powodu: rażącego naruszenia prawa, jak i rażącej niewspółmierności kary (Art. 63b p.n.). Wnieść kasację mogą następujące podmioty (Art. 63a p.n.):

- Obwiniony;
- Rzecznik dyscyplinarny;
- Minister Sprawiedliwości;
- Rzecznik Praw Obywatelskich;
- Krajowa Rada Notarialna.

6. Podsumowanie

Odpowiedzialność dyscyplinarna notariuszy nie należy do najprostszych procedur. Jest to nie tylko zawód zaufania społecznego, ale ma on także swoje miejsce wśród filarów państwa prawnego. Stopień profesjonalizmu w wykonywaniu czynności notarialnych wpływa na społeczne poczucie praworządności w państwie²¹. Prawo Unii Europejskiej nie posiada regulacji odnośnie wykonywania zawodów prawniczych (poza adwokatami), jednak w 22 państwach należących do wspólnoty, gdzie system prawa oparty jest na prawie rzymskim notariusze odgrywają niesamowicie ważną rolę²². Nie możemy także zapominać, że są oni urzędnikami publicznymi, a państwo powierza im swoistą sferę władzy publicznej, która obejmuje całe społeczeństwo. Prawidłowo funkcjonujący notariat jest jednym z elementów praworządności państwa²³, dlatego zarówno wspomnianemu państwu, jak i społeczeństwu powinno

²⁰ W. Kozielewicz, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, prokuratorów..., op. cit., (dostęp: 16.12.2017).

²¹ M. Stawecki, Problematyka wymogów etycznych dotyczących osoby notariusza i sporządzonych przez niego czynności, http://www.annalesonline.uni.lodz.pl/archiwum/2008/2008_02_stawecki_105_111.pdf, (dostęp: 17.12.2017).

²² https://e-justice.europa.eu/content_legal_professions-29-pl.do, (dostęp: 17.12.2017).

²³ A. Oleszko, Akt notarialny jako podstawa..., op. cit., (dostęp: 17.12.2017).

zależać, aby zawód notariusza pełniły osoby uczciwe, rzetelne oraz żeby wobec żadnej z nich nie trzeba było nigdy wszczynać postępowania dyscyplinarnego.

CHARACTERISTICS OF DISCIPLINARY LIABILITY OF NOTARIES IN THE POLISH LEGAL SYSTEM - SELECTED ISSUES

Notaries are public officials to whom the state entrusts a certain scope of public authority. The article presents selected issues of disciplinary liability of notaries in the Polish legal system. What is discipline? Is disciplinary law a criminal law? The authors strive to move from general disciplinary responsibility in a clear and concise manner and discuss its main issues on the basis of disciplinary liability of notaries. In addition, they include, among others, its premises and disciplinary penalties, as well as the issue of ethics in the profession of notary in terms of disciplinary responsibility and outline a disciplinary procedure against representatives of the aforementioned profession.